

VESNA LIPONIK

humor

*egy éjszaka
a gyümölcsös kertben
meglesem
apámat
hogy dől bele
előre a hiányzó
almafa belsejébe
aztán hasadt
hátaból
kihajt egy
heges-titkos
cserje
és mert nevet rajta
tudom
hogy az egészet végül
elüti egy tréfával*

HELENA ZEMLJIČ

Gyávaság

csak a szavak
akik köztem versenyezhetnek
melyikük lesz szokatlanabb
kigondolhatod
kizárni a vágyat a halál utánig
üveg sakkfigurák közé

Vesna Liponik (1993)
Helena Zemljč (1995)

I.

és aztán megír
még egy verset
kihallgatja a test számára
miként bizsereg mindkét
mutatóujjától mell-
kasáig fölnyílik
fojtott remegésben
figyelmeztet a vérre a
névtelen folyadékra és
a habzásra
nehéz definiálni ami új
sejtek kiterjedését
ami onnan való és
vajon megérti-e
az alvó embrió pletykálását
kitépheted és
micsoda erővel
kell nyomnod hogy
a nyelőcsőbe nyál
gyűljön és megy kifelé és megy
fölfelé
a testek
egyedül működnek
kemény tekercekben
az alvó a lépcső alatt
várják a csodák
tudatlan szemtanúját
összetapadnak megragadnak mindenben
a kézen az agyon le-
reszelt körömvégeken
és nem tudhatod
a lány
se tudhatja
még egy vers
nem teszi helyre
az elmozdult csontokat
gyűrött gézt szorítanak
a felszínre és fölkészülnek
az új születésre

II.

sose létezett az első gyereke
lefektette a bölcsőbe és kővé

*változtatta
kutyaeledelt hozott neki
sós stanglit és nagy ablakokat
hogyan láthassa a világot
dünnyögéssel nyugtatta
a nagyság távollata előtt
milyen sötét a vér
ereiben és milyen
nem tudja kiszámítani épp
melyik oldalról érkezik az élet
üzenete ezek után
hogyan érthetné meg a kőfű
hogyan a matematikai számítások
egyenlők az órlófogak
kalapácsok ütéseivel a test
mechanikája
ütés csapás
tüdőlebenyek apálya*

T A D E J A L O G A R

vörös és fekete közt vékony a határ

*nem tudom mikor beszéltem utoljára a szerelemről
talán azon a reggelen amikor vizet hánytam
szememen át és a szemhéjaim szórtanul heveredtek a földre
mint száraz fikusz az agy fölé
azóta kesudióval tömöm a számat
aszalt gyümölcscsel kávéval versekkel európáról
mely kicsúszott az előző generációk kezéből
és máig se kapta el újra senki
haladok veled haladok a kutatással
halad az ország a köztéri ország
mikor már elég a gólokból méterekből másodpercekből
teli torokkal énekelt hazafias dalokból
a heti jelentés állítja hogy ránk gondolni jó*

Tadeja Logar (1994)

*könnyebb mint kettőnkre vagy pusztán magamra
megköszönni a dühös kolumnákat kisminkelt amerikaiakról oroszokról
tükrökre írni manifesztumot papírköteg mélyére ásni
megvénni megővni veszélyeztetett hajfonatokat menekvőket
és elég hangosan beszélni harsogni róla
mert vörös és fekete közt vékony a határ
és a túl hosszú csöndben a napszúrásról elmélkedhetnek
és újra elkezdhetnék beszélni a szerelemről*

krónika

*nagyanyám apja nem tért haza
nem volt értelme keresésére indulni a mezőn
a kocsmákban a falusi énekesek között
amikor megváltozott a hatályos naptár
nem volt értelme hazavárni az öreg
megvéniülnek a példázatok bár
nagyanyám anyja sose házasodott újra
kilencvenhét évesen halt meg
neve nem szerepel
tankönyvekben lexikonokban enciklopédiákban
még a falu környékén elesettek emlékművéről
is lekopott a vezetéknev egyik betűje
de maradt itt egy nyelv
idegenebb mint az idegen nyelvek
azok beszéltek akik miatt
a csalánosba kellett rejtőzni
azok akik családi fotóalbumokból
kitépkedtek fejeket
idővel egyre kevesebb fej maradt
néhányuk Triesztből hajóval tűnt el
és mikor visszatértek a mama háza már a mi házunk volt
mi és a gyerekeik és történetek bor és sonka mellett
megszépültünk bőr a bőr mellett mint címkék egyazon fa nevével
idén Berlinbe utazom
a fal jobb és bal oldalára és Itáliát is szeretem
sokat olvasok tűnt időkről
hogya a táborokat megértsem hová
szíve szerint zárják az embert
hol a hiúság fogadja ebéddel friss süteménnyel
és zenés műsorral egy lány
egy hét egy hónap vagy kettő még mindig az ablaknál áll*

*egy év múlva megéri hogy a szemhéjuk alatt
mindannyian a saját történelmüket hordják mely
nevetséges mintázatokban ismétlődik
csöndesen leül és megírja a folytatást
azzal a címmel hogy az én apám se tért haza*

P E T R A S K U Š E K

Konfrontáció

*A halott gyereket
tudni kell
fölfektetni az asztalra.*

*Aki őt elhomályosítja:
elrejtí az ő életét.*

*Aki őt gyengéden elfekteti:
elrejtí az ő halálát.*

*A halott gyereket
tudni kell
fölfektetni az asztalra.*

Quarzazate

*pont a közepében
mindennek az égő homoknak
egy tehén
megnyúlt himbálózó bőre a nyaka alatt
csapkod farkával mozgatja a fülét
legyek köröznek kicsi spirálokban
visszatérnek*

*kitartóan
mint a jelen
házfalak közé préselem magam
anya győzködi fiát
mert az nem akar hazamenni
egy öregember minden sarkon megáll
mert nem akar hazamenni
az út fölött zöld tábla
irányt mutat*

S A R A F A B J A N

Késés

*Összegereblyézni a leveleket, hogy elfedd a valós állapotot
még egy látogatás,
még egy vacsora, még egy hazatér erejéig.*

*Főlkészíteni a házat az ürességre,
magamat berendezni az elkövetkező hónapokra.*

évszak

*valahogy túlélni a telet
plusz takaró nélkül*

*mint hámozott gyümölcs öltözöm
élek mint hámozott gyümölcs*

Kettesben várjuk a gyalogátkelő zöld jelzését

*semmi de semmi nincs velünk
csak az a hatvan másodperc
a visszaszámlálás
a zöld jelzésig
és talán a tekintet
ahogy azt a hajléktalant néztük
aki biciklivel haladt el mellettiünk
a busz itt ment el egész közel
az út túloldalán begyűjti a tömeget
próbáljuk megkomponálni az átkelést
az egyéni utak és bocsánatkérések
minél mérsékeltőbb káoszával számolva
még öt másodperc
és utána az a pár pillanatnyi zöld
telik az idő mint kilégzéskor
az újabb belégzésig*

MAJA MILOŠEVIČ

Használati határidő

*Elajándékozom a késedelmet
az első férfinak
aki ott áll
a vécékabinok közt és a testi
öröm beleragad a szavakba
melyek gyűlölnek a diszlexiásokat
félek a múzeumközi
utazásoktól
ősemberekkel nem üzletelhetek
eléggé merészen.*

Maja Milošević (1989)

A harag mint reflux

*Mondd meg a csajodnak, vegyen magának új hűtőt,
térden állva pucoltam ki,
mindig, amikor hazajöttem a városból, késő volt.
Két órát aludtam. A legutóbbi keménység.
Hazudok. Még ma összeszedem a fogpiszkálót.
Szeretném, hogy elmeséljék a szobám vasárnapját,
malackád ma máshol kapar.
Elkezdtem cigizni, dohányt, bármi esetre,
hátha rákapok, mert téged meg zavarom.
A megszállottság nem veszélyes, tényleg nem,
csak az ömlengés zavaró a figyelmes szemnek.*

JULIJA OVSEC

Nem autószerelő lány vagyok

*Nem autószerelő lány vagyok
és anyám se tanított meg hogy rendet tartsak magam körül
igyekezett ugyan
de vannak kölykök
akik oktalan nőnek föl lázadásban
mások pedig inkább csak találnak maguknak valamit
ami fontosabb a lakás tisztaságánál
a mosogatásnál a mosásnál*

*Nincsen bátyám
a húgommal nem mindig értettük meg egymást
de mindegy nem tudom mit mondasz
ha a szavak elégtelenek
és betongolyók súlyát érzed
vállaidon függni
ami végtelen könnyűségbe taszít
és bizsergeti térdedet*

*Nem tudom neked hogyan elmondani
és nem tudok csendben maradni
ezért bámulom a plafont és válaszolok röviden
és vakon hiszem
hogy meghallod
hogyan ordítok figyelemért
a karért amely engem majd megragad
mielőtt elzuhanok*

Állatok

*Akarsz engem.
Mert értem a kitömött állatok esztétikáját
és imádom a vadhús ízét.
Akarlak.
Mert megérted,
hogy én is egy kilótt állat vagyok,
aki arra vár,
hogy valaki belakmározzon belőle.*

LANCZKOR GÁBOR fordításai

[Még soha nem hallgattam annyit...]

*Még soha nem hallgattam annyit,
mint a költészet világnapján,
amikor mindenki versekkel
fizetett a kávéjáért,
és az Instagramon kamuztak
a költői lélek mélységéről,
amit a Facebookról,
a Tumblr-ről
vagy a Google első találatából másoltak ki.*

*Még sohasem volt annyira szorosan összezárva a szám,
mint a költészet világnapján,
mikor mindenki kék szavakat és vérvörös rímeket osztott meg
a közösségi hálón,
mikor régi költőket
és a szavak ifjú mestereit idézték,
anélkül hogy belegondoltak volna a leírtakba,
a rejtett,
mámoros igazságba.
Csak hogy rímes legyen,
valami szó, amit nem értenek,
az irodalom amúgy is csupán
az irodalmároknak,
a részegeknek,
a bohémeknek,
az álmodozóknak,
az egyetemista
művészeknek
és a szlovén nyelv szigorú professzorainak számít.*

*Igaz, sohasem akartam csendben maradni,
mégis a költészet világnapján eldöntöttem,
befogom,*

*már úgysis elég hangosak voltak körülöttem,
leszámítva azokat,
akiket az utóbbi időben a költészet
inkább elfelejtett,
és a romantikában,
az erotikában,
a politikában,
a társadalmi kritikában
és a száműzetésben
leltek menedéket.*

*Hallgatni arany,
tartja a mondás,
és tudom,
jól döntöttem,
amikor a hallgatással szart alkottam
a túl zajos világban,
amely keveset gondolkodik,
és szinte sohasem halkul el.*

*Így a költészet világnapján
hallgatással írtam
a csend költészetéről.*

T O M V E B E R

[Könyv vagyok...]

*Könyv vagyok,
az emberek kikölcsönöznek,
fellapoznak,
fizetnek értem.
Új olvasóra várva, háttal dőlök a polcnak.
Egy fiatal srác kikölcsönöz, meg akar állni, társaságra szomjaz.
Sokáig olvas különféle testhelyzetekben.
A könyvtárosnak kifizeti a késedelmi díjat, majd visszahelyez a polcra.*

[Megítéllek...]

Megítéllek.

Hogyan öltözködsz,

hogyan viselkedsz,

mennyi a pénzed,

mi jön ki a szádon,

hol melóznak a szüleid,

mit tanulsz,

kivel barátkozol,

míg egymást figyeljük, meddig bírod ki, hogy félre ne nézz,

mennyi idő után élvezel el.

Az eredmény egyenesen arányos az érdekeimmel,

és a pontszámok megmutatják, hány százalékos hasznot húzhatok a társaságodból.

NIKA PRUSNIK KARDUM

Ismétlések

Láttad-e valaha is, hogyan ölnek a madarak?

Én beszélék velük,

és pucéran futok a bábaasszonyok és a rovarok után.

Égbe és mosolyba öltözve

megjászom,

hogy hozzájuk tartozom.

Önmagamhoz pedig még nem.

Holnap újra belekezek,

este megvígasztalódom,

mikor szétszedem a létem árnydarabokra,

és felszívódom a fel nem oldott mélységben,

míg a reggeli fuvallat meg nem szabadít

a disznófajzatok lélektelen ivadékaitól.

Körkörös idő

*A puha testiség
madárszerű vándorlása
különösebben
nem érint meg
tavasszal
az énekük mantrás
állapotba ringat
megbénítja a mozdulataimat
fávé változom
mennyei szférákba emelkedem
és nedves feketeségben gyökerezem
korhadó alakot öltök
létezem
és egy pillanatban
sárba zuhanok
melyet kutya vagy
vakond vagy
ember
nyalogat*

Kézikönyv a poröntéshez

1. Fújd ki és szívod be
2. Nyeld le a nedűit
és add vissza a csillagoknak
3. Önts le az erőd
érzéki ragyogásával
4. Vesszél el és fedezd föl magad a lüktetésében
5. Érezd most a puha,
most a kemény kitartást
6. Vedd el
7. Őrizd meg
8. Ejtsd el

Egyedül ez marad –
mindent egy lendületből elkövetni,
ugyanazon a helyen.

[Lassan az álmos sóhajod...]

Lassan az álmos sóhajod néma beszéddé válik. A nyári órák izobárjaira van szabva a nyugtalanság, amely önmagában morzsolgatja a szomorúságát, az öröktűz gyújtósávvá aprítja. A feneketlen mélység másmilyen a te földtekéden: a szárnyaid hullámzanak, a napon melegítéd föl őket, mégis lefüleled a szégyentelen fényt, amely áthatol a művész műtermének vékony üvegfalán. A nyüszítés a padlón kúszik, megijedsz a sunyi ajtónyitástól, elveszel a világ számára, majd elindulsz, anélkül, hogy az ég bármely irányát is követnéd.

URŠKA KRAMBERGER

Megerősítések

*Az ampulla, a nyelv alá dugva,
folyton locsog,
míg te hallgatsz.
Föl kell ismerni a térképészek
gyermeki kultuszát, mielőtt még elérik a küszöböt.
Először elhelyezed a fúrókat a feddések tarlójára
tehermentesítéd a küldeményeket;
a forradalom szerint a gyújtás a férfiak része,
a nők kinyitják a levélszekrényeket,
felgyülemllett posta, felgyülemllett igazolások, felgyülemllett szemét.
A kéreg megképződött,
halálos iramban,
szédületes műveltségben összegzódik a halál,
és megtört felelőséggel tagad,
mintha pacifistákat látnék, akik deszkákkal hordják a vattát.
Emberarcúvá tenni a véget, az esztétikai ív örökös megszállottsága,
amikor a telepes megszámlál, és arra gondol,
hogy beragasztott részlet vagy.*

*Mi az értelme a munkanélküliségnek?
Civilizációs morzsa halmozza a lóvét,
a másik elnyomásából táplálkozni –
a barátom drága dezertőr.
A következmények tartóssága ugyanaz, mint amit
a hiba velejéből, a daczból kiszívsz.
Az ember kifeszíti a hártját,
majd áthatol rajta,
a jelenségek úgy is átömlenek
a konformisták traktátusaiba,
akik minden visszfényben nyomokat látnak.
Tükröm, tükröm, mondd meg nékem,
ki volt előbb e vidéken?*

SERGEJ HARLAMOV

„És te engem ...” (sikoly)

Marko Pavčeknek

minden verssel elfogyok

*elszemélytelenedés
eltulajdonítás
örökségtelenítés*

rosszabb

versben szétloccsanni

hangtalanul
megfosztva a testtől

Marszüász halotti pompájának partitúrája

összeállítod a saját
halálod tervét
a betűk hangzásában
élve felzabálva

Neked, akinek sohasem címezhetném e verset

U. P.-nek

eső
eső
eső
eső
eső

*nem
ezek nem szavak*

amelyeket a cseppeknek

*ajándékoznál
mégis a nyelv
mely az éggel versenyez
és kifogástalanul
felbomlik
az ajkak
érzéki expresszivitásában*

eső
eső
eső
eső
eső
*a bőrön
feltüremkednek a patás domborművek*

*mint a sunyi ütések
amelyeket megszállott ördögűzéssel
sem lehet elnyomni*

eső
eső
eső
eső
eső

*aki megtöri az átkot
maga is átkozott lesz*

ESŐ

J U R E B E R N I K

Árkádiaiak

*Sóvárogtam utána, Artemisz lánya után,
meztlen talpú grófnő, nőtényfarkas,
Ava Gardner smaragd tekintetével
a Technicolorban,
az erdő előtt lemeztelenítve,
kigúnyolva az idegen falkától,
amely szeme közti csókkal üdvözli.
Mit tudsz a lenyúzott nőtényfarkas szégyenéről?
Az öreg férjek gyökerei
a talpa alatt rothadnak,
a leszármazottjaik gyökérezete
a csípőjére fonódik,
a nagy Pán blues-t énekel a prostituáltaknak;
Baby, please don't go...
Félig farkas vagyok, félig fa.
Álmodtam a bundája szagáról
és kiszívtam kérgének nedvét,
majd az orrát mélyen elástam a hóba,*

*meg ne szimatoljam a félelmét,
a kivörösödött hús, a nedvek szégyenét,
melyek léket vágtak a megfehéredett talajba
a tavasz rózsás ígéreteivel,
a szégyenét, mert beleástam magam
az idegrendszerébe, mert sebezhetőségét
palástként hordoztam,
egészen a tarkóig érő
szoros gallérral, magába szívta
fölöttem a borús eget.
Le akartam vetni a palástot
a farkas vacca előtt,
ám nem tudtam. Túl súlyossá,
szorossá vált. A bőrömmé változott,
túl szűk mindarra, ami valaha is lenni akartam.
Saját. Az övé. Teljes. A hátsó ajtón
beasonó, antropomorf
látogatók éjjeli házigazdája.
Ez ott van, ahol az ember lelke
sohasem hal meg.
A likantrópia a jelenségek betegsége,
ha a valagadban ezüstkanállal született.*

MUANIS SINANOVIĆ

Versek

Két napszak között tojásfehérje az ég. A város nedves és csendes. Az élet megtermékenyül az eszelős tekintetüinktől. Belakott barlangok, fekete lyukak, egymás hegyén-hátán. Régi hallgatások, generációkon át elfojtottak. Egy ember reklámokat bámul két mérkőzés között. Csicsriborsót öröl. Az áthatolhatatlan tojásfehérje alatt ráébred – ő idegen. Meghúzza a kötelet.

*

A domb mögötti dübörgés alábbhagyott. A nyelv csengéséből fakadó zene megszűnt. A kéz úgy folyik, mint a folyó. A város végén újabb város kezdődik. Narancs nő az utak mentén. Fátyol takarja őket. A pókok becsukták

a rejtett házaim ajtaját. A testeink megszelídítve nem mozdulnak a helyükről. Elvesztünk. A tábornokok a gyerekekkel kosárlabdáznak a lakóházak között. A motorok a betonra köpködnek. Szomjasan a földre zuhanunk, felisszuk. Megfeledkezünk a báméskodókról. Forró teacseppeket iszunk, melyek szétmarják a gyomrunkat. Egyazon zászlóval töröljük a verejtékünket és a fenekünket; fejünkre kötjük.

vidék

lopott föld, lopott domb, lopott ég, fa, mező, hegy, felhők, a fizika törvényei, táj, városok – mindezt meglopták az idegen számára.

láng

láng, valahol messze a városban, messze a napszakban, a csendesben, mely elmúlik a meccsek csicsergésében. elfeledett emberek, a félelmük. elfeledett saját félelem. élvezettel elmerülni a félig elfeledettségben. mi, a bukott írók kutyákról álmodunk, amelyek a felhők alatt isznak és lefordíthatatlan és veszélyes álmokat látnak. nem vagyunk fent a hálón.

[Hosszú volt a nap...]

Hosszú volt a nap. Vártuk a végét. Háromszor elaludtunk, noha még nem szállt le az éj. Leereszkedtünk hozzá. Utána futásnak eredtünk. A puszta utcákon és a szemaforok vörös fényeiben át futottunk. Mocsarakon és hegyeken át. Láttuk, hogy föléje gomolyog az öregek füstje. Mindenholnan ömlött az izzadság, amit a máj, a vese és az aszfalt szívott magába. Meleg levegőn megszáradt fehérneműk szagát éreztük. Napszálltakor már az ágyainkban aludtunk.

ORCSIK ROLAND fordításai
(a fordítást az eredetivel összevetette: Reiman Judit)